

FameLab 2024 znovu názorně přiblížil krásu a pestrost vědy

18.9.2024 - Marcela Uhlíková | Univerzita Karlova

Devět finalistů, devět osobitých nahlédnutí do fascinujícího světa přírodních věd - takové bylo finále FameLab 2024. Vrchol národní soutěže, konané pod záštitou britské ambasády a za osobní přítomnosti Jeho excelence velvyslance Matta Fielda, rektorky UK Mileny Králíčkové a s podporou ministra pro vědu a výzkum Marka Ženíška, si nemohl vybrat reprezentativnější prostory, nežli Míčovnu Pražského hradu. V podvečer 17. září právě tam zavítaly na dvě stovky fanoušků světa vědy a zástupci řady univerzit a vědeckých institucí.

„Věda je opravdu krásná a není nic krásnějšího, než když se vám experiment podaří. Někdy v ní uděláte malý krůček, který ještě neznamená závratné objevení, ale už to vás někam nasměruje a k velkému objevu máte velkou šanci se přiblížit,“ řekla mimo jiné v úvodu rektorka Milena Králíčková a poděkovala všem, kdož za náročnými přípravami předcházejícími národnímu kolu *FameLab* stáli.

Vědci v akci

Finálové klání letos poskytlo zajímavý „souboj“ klasických exaktních vědních témat, jako jsou biologie a genetika, neuroplasticita, fyzika a astronomie, chemie či medicína. V nich, během tříminutových vystoupeních představili středobod svého profesního zájmu mladé vědkyně a vědci z Univerzity Karlovy, Akademie věd, Masarykovy univerzity, Univerzity Palackého v Olomouci a Vysoké školy chemicko-technologické. Vtipné a neutřelé moderátorské vstupy jistila zkušené duo tvořené Terezou Štěpánkem Chytilovou a Jatem Dhillonem.

Úvodní prolog obstarala show „předskokanů“. Vedle převážně nevážného vystoupení Klárova kvarteta, jež přítomné navnadilo na umělecko-vědeckou notu, se na pár minut vrátila na prknopódium *FameLabu* Eliška Jandová - vítězka nejen národního finále z roku 2022, ale dokonce stříbrná medailistka z mezinárodního finále v britském Cheltenhamu (rozhovor s EJ přinesl magazín Forum).

Divákům a porotě, která zasedla ve složení: lékařka-chirurgka Barbora East, chemik a populizátor vědy Michael Londesborough či „lovec“, historik a geograf Jiří Martínek alias Dr. Vševěd, pak šest žen a tři mužové postupně naservírovali pestrou paletu stand-up vystoupení. A jaká že byla letošní finálová témata? Biologie a genetika, neuroplasticita, fyzika a astronomie, chemie a medicína.

Vítězové jsou všichni

Ve *FameLabu 2024* zvítězili všichni, shodla se nakonec odborná porota. Přece jen však bylo třeba určit pořadí, takže pomyslné vědecké medaile a ceny věnované partery klání - jimiž byly Česká centra, Nadace Tomáše Bati, Nakladatelství Karolinum, hotel Opitzův dům a Univerzita Karlova - si odnesli:

1. místo: LUBOŠ BRABEC – vědecké centrum CEITEC MU
za vystoupení *Jak se mění mozek pomocí stimulace*

2. místo: ANNA LAŠTOVIČKOVÁ – PřF UK
za vystoupení *Jako hvězdy na obloze*

3. místo: ELIŠKA ZGARBOVÁ – UP v Olomouci
za vystoupení *Farma na střeve*

Cena veřejnosti: ANDREA DUCHOŇOVÁ – FTVS UK
za vystoupení *Pohyb na předpis*

„Vítězství u diváků jsem opravdu nečekala,“ přiznala Andrea Duchoňová magazínu UK Forum (na fotografiích níže vlevo). Drobná a energická sportovkyně-vědkyně bezprostředně po vyhlášení soutěže s neskrývaným dojetím dodala: „Nevím, jestli svůj výzkum dělám dobře, vždyť kromě jednoho pána vzadu se nikdo ze židle nezvedl (Andrea během vystoupení vyzvala přítomné, aby si stoupli). Tak aspoň jeden! Právě pro publikum jsem své vystoupení psala. Cena mi život určitě nezmění, zato se stoprocentně dostanu na fakultní Instagram (s úsměvem). Hlavně doufám, že bych mohla pomoci světu rozpohybovat se. Je důležité převádět do praxe znalosti, které v oblasti pohybu máme a já chci být součástí toho hnacího momentu.“

Doktorandka z Karlovky, kde studuje kinantropologii, rovněž prozradila: „Až dodělám studia, ráda bych byla vědkyní a současně se nepřestala věnovat fitness trenérství. Protože i pro mě je prolínání vědy s praxí nesmírně důležité. Ráda bych, protože ve srovnání s Evropou na tom s pohybem u nás nejsme příliš dobře, se přiblížila situaci v Dánsku. Tam je přístup ke zdravému životnímu stylu opravdu jiný, je pro mě inspirací.“

„Anně přeji hodně nanokrystalů, které dobře difraktují, a také dalších vědeckých úspěchů,“ přispěchal za stříbrnou vědkyní s gratulací její školitel Michal Mazúr (rozhovor s MM přinesl magazín Forum, 2021). Právě pod jeho vedením bude vědkyně realizovat svůj doktorský projekt v rámci konsorcia Techscale, financovaného prostřednictvím OP JAK, v němž sehraji hlavní roli právě nanomateriály.

„Konkurence byla velká. Sama jsem byla zvědavá, kdo letos vyhraje. S druhým místem jsem spokojená a těším se, že díky němu budu mít šanci svou vědu představit v českých vědeckých centrech v zahraničí,“ těší se doktorandka Anna Laštovičková (na fotografiích výše vpravo), která spolu s oceněním získala i pozvání od organizace Česká centra Ministerstva zahraničních věcí ČR.

S podporou Karlovky

Od roku 2022 je nositelem licence pro pořádání soutěže v České republice Univerzita Karlova. Pro její rektorku Milenu Králíčkovou, toho podvečera též čestnou předsedkyni poroty, je důležité, aby vědci uměli popsat, o čem bádají a co konkrétně jejich práce společnosti přináší: „Právě proto na Univerzitě Karlově podporujeme příležitosti jako je soutěž FameLab, která je pro finalisty a finalistky skvělou šancí naučit se předat srozumitelně své znalosti a vědecké nadšení. Pro laické publikum je soutěž zase možností se něco nového dozvědět a zároveň se pobavit, protože nedílnou součástí soutěže je laskavý a inteligentní humor.“

<https://cuni.cz/UK-6311.html?locale=cz&news=23178>